

ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΠΑΡΑΙΝΗΣΙΣ.

ΠΡΟΣΕΧΕ ἀπὸ τὴν φιλοποσίαν· καθότι οὐδείς οἰνοπότης ἤξιώθη ποτὲ εὐδαιμονίας ἢ τιμῆς· αὐτὴ μεταμορφώνει τὸν ἄνθρωπον εἰς κτῆνος, φθείρει τὴν ὑγίαν, φαρμακεύει τὴν πνοήν, καταπαύει τὴν φυσικὴν θερμότητα, γεννᾷ τεχνητὴν θερμότητα εἰς τὸν στόμαχον, ἀσχημίζει τὸ πρόσωπον, σαπίζει τοὺς ὀδόντας, φέρει εἰς γῆρας πρῶρον, καθιστάνει τὸν ἄνθρωπον ἐξουθενήμα ὄλων τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν, μισητὸν εἰς τοὺς δούλους, τοὺς συντρόφους του, καὶ εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτόν. Οὐδέποτε ὁ μέθυσος ἀποτινάξει τὴν κτηνωδίαν του· διότι, ὅσον μακρότερον τὸν κυριεύει, τόσον μᾶλλον τὸν εὐφραίνει, καὶ ὅσον γηράσκει, τόσον μᾶλλον ὑποπίπτει εἰς αὐτήν· αὐτὴ ἀμβλύνει τὰ πνεύματα, καὶ ἀφανίζει τὸ σῶμα, ὡς ὁ κισσὸς τὸ γηραῖν δένδρον· ἢ ὡς ὁ σκώληξ ὁ γεννώμενος εἰς τὸν πυρῆνα τοῦ καρῶν.

Φυλάττου λοιπὸν μὴ τοιαύτη ἀνίατος γάγγραινα σὲ διαπεράση κατὰ τὴν νεότητα, μὴ τοιοῦτο κτηνωδες μίαισμα σὲ κολλήση κατὰ τὸ γῆρας· ἐπειδὴ τότε ὀλόκληρος ἡ ζωὴ σου θέλει μόνον εἶσθαι ὡς ἡ ζωὴ κτήνους, καὶ μετὰ θάνατον θέλεις μόνον ἀφήσειν αἰσχρὰν ἀτιμίαν εἰς τοὺς ἀπογόνους σου, οἵτινες θέλουν προσπαθεῖν νὰ λησμονήσωσιν ὅτι ποτὲ εἶχαν τοιοῦτον πατέρα. Ὁ Ἀνάχαρις λέγει, ὅτι ἡ πρώτη πόσις χρησιμεύει διὰ ὑγίαν, ἡ δευτέρα δι' εὐχαρίστησιν, ἡ τρίτη δι' αἰσχύνην, ἡ τετάρτη διὰ μανίαν· ἀλλ' εἰς τὴν νεότητα δὲν συγχωρεῖται οὔτε μία πόσις· καθότι ἐπιβάλλει πῦρ εἰς πῦρ· ὅθεν, ἂν ἐπιθυμῆς νὰ μὴ ταχύνης τὸ τέλος σου, ἀκολούθει τοῦτον ὡς γενικὸν κανόνα, ποτὲ νὰ μὴ προσθέτης τεχνητὴν θερμότητα εἰς τὸ σῶμά σου, δι' οἴνου ἢ ἀρώματος, πρὶν ἴδῃς ὅτι ὁ χρόνος ἐφθεῖρε τὴν φυσικὴν σου θερμότητα· ὅσον δὲ ταχύτερον ἀρχίσῃς νὰ βοηθῆς τὴν φύσιν, τόσον ταχύτερον θέλει σ' ἐγκαταλείψειν, ὥστε νὰ ἐξαρτᾶσαι μόνον ἀπὸ τὴν τέχνην. Ἐἰς ποῖον εἶναι οἶαι; λέγει ὁ Σολομὼν· εἰς ποῖον στεναγμοί; εἰς ποῖον ἐριδες; εἰς ποῖον ματαιολογίαι; εἰς ποῖον κτυπήματα χωρὶς αἰτίαν; εἰς ποῖον φλόγους ὀφθαλμῶν; Εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἐγχορίζουν εἰς τὸν οἶνον, εἰς ἐκείνους, οἵτινες ὑπάγουν ἀνιχνεύοντες οἰνοποσίας. Λέγει δὲ καὶ ὁ Πλάτων, Ὁ οἶνος κάμνει τρέμουσαν τὴν χεῖρα, ὑδατώδεις τοὺς ὀφθαλμούς, ἀνήσυχον τὴν νύκτα, καὶ δυσώδη καθ' ἑκάστην πρωΐαν τὴν πνοήν· ἐπιφέρει δὲ καὶ λήθην παντελῆ ἀπάντων.

Τὸν φίλον οὐδεὶς ἐμπιστεύεται, καθότι ὁ τοιοῦτος δὲν ἐμπορεῖ νὰ φυλάξῃ μυστικόν. Ὁ οἶνος κάμνει ὄχι μόνον κτηνώδη, ἀλλὰ καὶ μανιώδη τὸν ἄνθρωπον· ἐὰν δὲ ἀγαπᾷς αὐτόν, ἢ σύζυγος, τὰ τέκνα, καὶ οἱ φίλοι σου, θέλουν σὲ καταφρονήσῃν. Οἱ μέθυστοι ἀγνοοῦν τί λέγουν, δὲν τοὺς μέλει πόσον προσκροῦν, λησμονοῦν τὴν εὐσχημοσύνην, πράττουν ἀταξίας, καὶ, μὲ συντομίαν, πειράζουν πᾶσαν ἐνάρετον καὶ τιμίαν συναναστροφὴν, πρὸ πάντων δὲ τὸν Θεόν, τὸν ὁποῖον καθ' ἡμέραν παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς χάριση ὑγίαν καὶ βίον ἀνώδυνον.

καὶ ὅμως διὰ τῆς μέθης καὶ λαιμαργίας (ἥτις εἶναι ἡ μέθη τοῦ τρώγειν) ἐπιφρόμεν, λέγει ὁ Ἡσίοδος, ταχὺ, πρῶρον, σκληρὸν, καὶ ἄτιμον γῆρας. Ὁ δὲ ἅγιος Αὐγουστίνος οὕτω περιγράφει τὴν μέθην.— Ἡ μέθη εἶναι διάβολος κολακευτικός, ἡδὺ φάρμακον, τερπνὸν ἀμάρτημα, τὸ ὁποῖον ὅστις ἔχει, δὲν ἔχει ἑαυτόν· τὸ ἵποῖον ὅστις πράττει, δὲν πράττει ἀμαρτίαν, ἀλλ' εἶναι αὐτὸς ὅλος ἀμαρτία.

Ὁ Ἰννοκέντιος λέγει.— Τί ῥυπαρώτερον τοῦ μεθύσου, ὅστις ἔχει βρωμερὸν τὸ στόμα, τρέμον δὲ τὸ σῶμα· ὅστις προσφέρει λόγους μωροῦς, καὶ ἀποκαλύπτει τὰ κρυφὰ· τοῦ ὁποῖου ὁ νοῦς εἶναι ἀπεξενωμένος, καὶ τὸ πρόσωπον μετεσχηματισμένον; Κρυφιοῦς δὲν ὑπάρχει ὅπου ἡ μέθη κυριεύει· μάλιστα δὲ ποῖαν ἄλλην βλάβην δὲν σχεδιάζει; Ποῖον δὲν κατέστησεν εὐγλωττον καὶ λάλον ἢ τῶν ποτηρίων δαψίλεια;

Ὅτε ὁ Διογένης ἶδε νὰ πωλῆται οἶκος, τοῦ ὁποῖου ὁ κύριος ἦτον ἐκδοτος εἰς τὸ πίνειν, Ἐνόμιζα, εἶπεν, ὅτι ἐμέλλε, τέλος πάντων, νὰ ἐξεμέσῃ οἶκον ὀλόκληρον!

ΡΗΤΟΡΙΚΗ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

Ὁ ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ἂν καὶ δὲν ἐπηγγέλλετο ῥήτωρ, ὡς ἐκαυχῶντο εἰς τὴν ῥητορείαν τῶν οἱ σοφισταί, ἦτον ὅμως ἀληθῶς καὶ ἐνομιζετο ῥήτωρ. Ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ ὁ Κριτίας, δύο ἀπὸ τοὺς πλουσιωτέρους τῶν Ἀθηναίων νέους, βλέποντες πόσον ἦσαν πειστικώτεροι τῶν ῥητορικῶν λόγων οἱ λόγοι τοῦ Σωκράτους, ἀνθρώπου πένητος, καὶ διὰ τοῦτο, κατὰ τὴν ὑπόληψιν αὐτῶν, ἄνδρὸς πολλὰ ταπεινοῦ, ἔτρεξαν εἰς αὐτόν, ὄχι διὰ νὰ σωφρονισθῶσιν, ἀλλὰ διὰ νὰ μάθωσι τὴν ῥητορικὴν, καὶ νὰ κατασταθῶσι δι' αὐτῆς δημαγωγοὶ καὶ δυνάσται τῆς πατρίδος· εὐθὺς ἀποῦ ἐραντάσθησαν ὅτι ἦσαν ἱκανοὶ νὰ πλανᾶσι τὸν ἀνόητον ὄχλον μὲ τῆς ῥητορικῆς τὴν δύναμιν, ἀπεχαιρέτησαν τὸν Σωκράτην, ὡς λέγει ὁ Ξενοφῶν, κ' ἐγιναν ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης, ὁ πλεον ἀκόλαστος τῶν δημοκρατικῶν, ὁ δὲ Κριτίας, ὁ βιαιότερος πλεονέκτης τῶν ὀλιγαρχικῶν, ἕως νὰ κατασταθῇ καὶ τύραννος τῆς πατρίδος του, ἕνας ἀπὸ τοὺς Τριάκοντα.

Ἡ ῥητορικὴ τοῦ Σωκράτους δὲν ὠμοίαζε τὴν ῥητορικὴν τῶν σοφιστῶν· καὶ τοῦτο ἐξηγεῖ ποῖαν ῥητορικὴν νοῖ ὁ Πλάτων, ὅταν περιπαίξῃ τὴν ῥητορικὴν, καὶ παραστῆναι τὸν διδάσκαλόν του καταφρονητὴν αὐτῆς. Πολὺ μέρος τοῦ Γοργίου εἶναι περίγελως τῆς ῥητορικῆς· καὶ ὅμως ὁ πικρὸς αὐτῆς κατήγορος Πλάτων εἰς τὸν Γοργίαν μάλιστα ἐδειξεν ὅτι ἦτον αὐτὸς μέγας ῥήτωρ. Τῶν σοφιστῶν ἡ καθ' αὐτὸ φροντις ἦτο νὰ ἰδύνωσι τὴν ἰκοὴν μὲ τὴν ἐναρμόνιον συμπλοκὴν τῶν λέξεων, ὀλίγον φρονεῖζοντες περὶ τῆς ἀξίας ἢ τῆς ἀπαξίας τῶν λεγομένων, καὶ ἡ μακρὰ ἐξίς τῆς τοιαύτης συμπλοκῆς τοὺς ἔκαμνον ἀληθεῖς Αὐτοσχεδιαστὰς, ὡς εἶναι σήμερον οἱ περίφημοι τῆς Ἰταλίας αὐτοσχεδιασταί. Καθὼς οὗτοι ἀπαγγέλλουν αὐτοσχεδίους μακρὰς ῥήσεις περὶ ὅτι τις ἔθελε τοὺς προβάλλειν, ἀπαράλλακτα καὶ οἱ